

**Raport z monitoringu realizacji w 2023 roku
STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY BARTOSZYCE
NA LATA 2016-2023**

Bartoszyce 2024

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno - gospodarczej w gminie.....	5
2. Cele i priorytety strategii, zrealizowane działania, osiągnięte wskaźniki.....	8
Priorytet I. Aktywni mieszkańcy na rozwijającym się rynku pracy.....	8
Priorytet II. Dobrze funkcjonująca rodzina, lepszy start dzieci w dorosłość.....	11
Priorytet III. Rodziny i społeczności lokalne wolne od dysfunkcji.....	17
Priorytet IV. Osoby zależne aktywnymi uczestnikami życia społecznego.....	20
Priorytet V. Dobre warunki materialne i mieszkaniowe.....	24
Priorytet VI. Otoczenie społeczne sprzyjające aktywności i integracji.....	26
3. Podsumowanie raportu: wnioski i rekomendacje.....	30

Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bartoszyce na lata 2016-2023 (w skrócie: GSRPS) została przyjęta Uchwałą nr VIII/81/2015 Rady Gminy Bartoszyce z dnia 11 września 2015 roku. Dokument ten stanowi wyraz lokalnej polityki społecznej zmierzającej do poprawiania standardów życia wszystkich mieszkańców wspólnoty samorządowej, a nie tylko grup marginalizowanych z uwagi na doświadczane problemy

i bariery. Strategia obejmuje zatem zagadnienia z dziedziny zatrudnienia (w tym przeciwdziałania dyskryminacji i nierównościom na rynku pracy), integracji społecznej, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia oraz zabezpieczenia potrzeb materialnych i mieszkaniowych.

Zgodnie z postanowieniami zawartymi w rozdziale czwartym GSRPS zatytułowanym *Zarządzanie realizacją strategii*, podmiotem koordynującym jej wdrażanie jest samorządowa jednostka organizacyjna – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach. Do zadań GOPS należy w szczególności uzgadnianie z podmiotami współpracującymi listy potrzeb i zadań realizacyjnych, uszczegóławianie założeń Strategii w postaci rocznych lub kilkuletnich programów wynikających z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw, a także regularny monitoring oraz ewaluacja GSRPS. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie koordynacji Strategii wspierany jest przez Zespół zadaniowy ds. wdrażania i monitoringu Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bartoszyce na lata 2016-2023 - organ o charakterze inicjatywnym, konsultacyjnym i opiniodawczym, powołany Zarządzeniem nr OA.0050.20.2017 Wójta Gminy Bartoszyce z dnia 13 lutego 2017 roku. W skład zespołu zadaniowego wchodzi 26 osób reprezentujących podmioty zaangażowane w realizację GSRPS, w tym jednostki gminne: Urząd Gminy w Bartoszycach, GOPS, placówki oświatowe i sołectwa; instytucje o ponadgminnym zasięgu działania – Komenda Powiatowa Policji w Bartoszycach (reprezentowana przez dzielnicowych), Powiatowy Urząd Pracy w Bartoszycach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach, a ponadto przedstawiciele organizacji pozarządowych i parafii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bartoszyce na lata 2016-2023 zakłada, iż monitoring jej wdrażania będzie prowadzony w okresach rocznych – za każdy zakończony rok kalendarzowy.

W marcu rozpoczęły się prace typu *desk research*, w ramach których szczegółowej analizie poddane zostały bazy danych statystycznych, a także raporty i sprawozdania podmiotów realizujących na terenie gminy zadania z zakresu polityki społecznej. Ważnym źródłem danych był Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz opracowania publikowane przez GUS, dotyczące sytuacji społeczno-ekonomicznej w kraju, powiecie bartoszyckim oraz w Gminie Bartoszyce. Jako źródła danych odnośnie liczby ludności, urodzeń i zgonów oraz migracji w gminie, wykorzystano natomiast dane zaczerpnięte z ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Gminy w Bartoszycach.

Inne ważne źródła danych stanowiły: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2023 rok, sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach,

sprawozdania z realizacji gminnych programów, informacje o sytuacji na rynku pracy (sprawozdania Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach), dane Urzędu Gminy w Bartoszycach oraz inne dokumenty i dane pozyskane bezpośrednio od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych¹.

Niniejszy raport składa się z czterech zasadniczych części:

1. opisu podstawowych czynników zewnętrznych wpływających na wdrażanie GSRPS;
2. charakterystyki sytuacji społeczno - gospodarczej gminy i jej uwarunkowań;
3. prezentacji głównych obszarów wdrożeniowych oraz celów strategii, zrealizowanych wskaźników oraz wykonanych działań;
4. podsumowania zawierającego wnioski i zalecenia dla gminy i jej partnerów.

Pierwsze dwie części obrazujące otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne, w którym odbywa się operacjonalizacja założeń GSRPS, stanowią punkt wyjścia dla analizy wdrażania celów i działań przedmiotowego dokumentu. Kolejna, trzecia część raportu jest z konieczności najszersza. Autorom opracowania zależało bowiem na tym, aby pokazać zarówno ilościowy jak i jakościowy wymiar działań zrealizowanych w ramach strategii. A ponieważ, jak było wcześniej zaznaczone, GSRPS wykracza poza kompetencje i zadania pomocy społecznej oraz uwzględnia zaangażowanie jednostek organizacyjnych gminy, jej partnerów instytucjonalnych oraz podmiotów niepublicznych, to też ilość zadań wykonywanych w sposób ciągły oraz projektów i inicjatyw lokalnych jest duża.

Wielość, różnorodność i komplementarność działań podejmowanych w 2023 roku w Gminie Bartoszyce należy oceniać bardzo dobrze.

Stosowne wnioski i zalecenia w tym zakresie zawarte są w podsumowaniu raportu monitorującego.

¹ Zgromadzenie niektórych, pozornie dostępnych, danych (agregacja i analiza informacji z rozproszonych źródeł na tym samym poziomie dokładności i adekwatności). W obliczu barier kierowano się przekonaniem, iż opracowanie wskaźników zawartych w gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych powinno spełniać wymóg praktyczności, to znaczy, że dane powinny być przetwarzane przy zachowaniu rozsądnych kosztów, zwłaszcza czasu i pracy. Ostatecznie zrezygnowano więc z próby precyzyjnego, ilościowego określenia kilku – spośród długiej listy blisko pięćdziesięciu – wskaźników dotyczących wdrażania GSRPS, mając nadzieję, że całościowo monitoring strategii na tym nie ucierpi.

1. Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno - gospodarczej w gminie

Do opisu i oceny sytuacji społecznej w Gminie Bartoszyce w 2023 roku zostały wykorzystane „wskaźniki oddziaływania”, których lista została zamieszczona w dokumencie Strategii (w rozdziale 4.3). Wskaźniki te bazują na statystyce publicznej, ich walorem jest wysoki stopień precyzyjności, obiektywności oraz porównywalności danych w kolejnych latach. Co jednak istotne, „wskaźniki oddziaływania” ukazują zmiany, na które wpływ mają nie tylko działania podejmowane w ramach GSRPS, ale również czynniki zewnętrzne (w szczególności prawne, ekonomiczne, polityczne oraz socjokulturowe, epidemiologiczne).

Lp.	Wskaźnik:	Wartość w 2023
1.	Liczba ludności Gminy Bartoszyce ogółem w tym liczba: - kobiet - mężczyzn	10 448 5 192 5 256
2.	Odsetek w ogóle ludności gminy osób w wieku: - przedprodukcyjnym (0-17 lat) - produkcyjnym (K 18-59, M 18-64) - poprodukcyjnym (K 60+, M 65+)	 18,81% 52,50% 19,15%
3.	Liczba urodzeń Liczba zgonów Przyrost naturalny	65 111 -46
4.	Liczba osób zameldowanych w gminie Liczba osób wymeldowanych	287 380
5.	Liczba pracujących z obszaru gminy ogółem ²	3 445
6.	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z terenu gminy ogółem: w tym: - mężczyzn - kobiet	586 273 313
7.	Liczba bezrobotnych - według czasu pozostawania w rejestrze: - długotrwale bezrobotni	 359
8.	Dochody budżetu gminy ogółem (w zł) - w tym dochody własne budżetu gminy - dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca	76 972 937,72 25 383 375,04 2 429,50
9.	Wydatki budżetu gminy ogółem (w zł) oraz wydatki inwestycyjne budżetu gminy na 1 mieszkańca	90 450 363,73 2 129,71
10.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej: - liczba osób, którym przyznano świadczenie; - liczba rodzin; - liczba osób w rodzinach.	 657 474 935

2 Informacja o liczbie osób pracujących (dane GUS osób pracujących na terenie gminy wiejskiej- stan na październik 2023r.)

11.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców: - osoby, którym przyznano świadczenia - osoby przebywające w rodzinach korzystających z pomocy	6,28% 8,95%
12.	Wartość świadczeń pieniężnych i innych rodzajów pomocy udzielonych mieszkańcom gminy w ramach różnych systemów wsparcia ³	17 243 835,35
13.	Udział świadczeń na rzecz osób fizycznych w wydatkach budżetu gminy ogółem	22,40%
14.	Liczba działających na terenie Gminy Bartoszyce: - podmiotów pomocy i integracji społecznej, w tym Klub Senior+ w Łabędniku - placówek oświatowych - instytucji kultury (domy kultury oraz świetlice) - zakładów opieki zdrowotnej	1 7 25 4

* Wskaźniki dotyczące zatrudnienia (liczby osób pracujących) oraz zasobów mieszkaniowych są prezentowane za 2023 rok.

Pod względem potencjału demograficznego, sytuacja Gminy Bartoszyce jest względnie dobra, aczkolwiek obserwuje się postępujący proces „starzenia się społeczeństwa”. Według danych ewidencji ludności, w 2023 roku liczba wymeldowań na terenie gminy przekroczyła liczbę zameldowań. Jednocześnie odnotowano ujemny przyrost naturalny, to znaczy, że zmarło więcej mieszkańców niż urodziło się dzieci. Ponadto, jak wskazują pracownicy służb społecznych, dane statystyczne mogą nie odzwierciedlać faktycznego stanu ludnościowego, ponieważ niektórzy mieszkańcy (zwykle są to młodzi ludzie), którzy za pracą i lepszymi perspektywami życiowymi migrują do większych miast lub zagranicę, nie zawsze rejestrują ten fakt w ewidencji ludności. Formalnie pozostają mieszkańcami gminy, jednakże zasilają zasoby siły roboczej oraz zwiększają popyt (zakupując na co dzień dobra i usługi) w innym rejonie.

Kolejny obszar szczególnie istotny dla analizy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Bartoszyce stanowi lokalny rynek pracy, a zwłaszcza wskaźniki dotyczące bezrobocia. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z terenu gminy w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotni uległa niewielkiemu zmniejszeniu – w 2022 roku było 662 bezrobotnych, natomiast w 2023r.- 586 bezrobotnych. Ponadto warto również zaznaczyć, iż w 2018 roku świadczenie pieniężne lub niepieniężne otrzymało 1 087 osób w 698 rodzinach objętych wsparciem GOPS, natomiast w 2019 roku – 1028 osób w 614 rodzinach, w roku 2020- 1877 osób w 753 rodzinach, w roku 2021 - 1 245 osobom w 561 rodzinach, w roku 2022- 1098 osobom w 520 rodzinach, w roku 2023-935 osobom w 474 rodzinach.

Zaprezentowane wyżej „wskaźniki oddziaływania” pozwalają wnioskować, iż w 2023 roku uwarunkowania dla wdrażania GSRPS były sprzyjające w zarządzaniu zadaniami z zakresu polityki społecznej przez władze gminy, samorządowe jednostki organizacyjne oraz lokalnych partnerów, w szczególności wymienione poniżej podmioty:

- 1) Wójta Gminy Bartoszyce oraz Radę Gminy Bartoszyce – organy gminy.
- 2) Urząd Gminy w Bartoszycach – aparat pomocniczy powołany do wykonywania zadań organów gminy.

³ Wskaźnik uwzględnia pomoc udzieloną mieszkańcom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach w ramach zadań własnych i zleconych – bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania.

- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach (GOPS) – podmiot pomocy i integracji społecznej, w ramach którego działają m. in. Zespół Interdyscyplinarny (ds. przeciwdziałania przemocy domowej), Klub Integracji Społecznej, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny
- 4) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 5) Klub Senior+ w Łabędniku
- 6) Placówki oświatowe:
 - a. dla których organem prowadzącym jest Gmina Bartoszyce:
 - Przedszkole Gminne Nr 1 w Bartoszycach,
 - Przedszkole Gminne z Oddziałem Żłobkowym w Tolko
 - Zespół Szkolno - Przedszkolny w Bezledach (w którego strukturze działają: Punkt Przedszkolny w Bezledach, Szkoła Podstawowa im. 20 Bartoszyckiej Brygady Zmechanizowanej w Bezledach - ZSPB),
 - Szkołę Podstawową im. Leśników Polskich w Galinach,
 - Szkołę Podstawową im. Jana Brzechwy w Wojciechach,
 - Szkołę Podstawową im. Jana Henryka Dąbrowskiego w Żydowie.
 - b. Szkołę Podstawową w Krawczykach im. Janusza Korczaka organem prowadzącym jest Pani Alicja Styczewska
- 7) Gminne instytucje kultury:
 - a) Gminne Centrum Kulturalno- Biblioteczne z siedzibą w Bezledach, w którego strukturze organizacyjnej znajdują się:
 - Dom Kultury w Bezledach,
 - Dom Kultury w Rodnowie,
 - Dom Kultury w Wojciechach,
 - Dom Kultury w Łabędniku,
 - 25 świetlic wiejskich (w miejscowościach: Kiersity, Wajsnory, Gromki, Węgoryty, Trutnowo, Krawczyki, Minty, Tapilkajmy, Piersele, Leginy, Kromarki, Kosy, Szylina Wielkie, Wirwilty, Dąbrowa, Nalikajmy, Kiertyny Wielkie, Osieka, Maszewy, Galiny, Sokolica, Skitno, Łojdy, Tolko oraz Kinkajmy);
 - b) Filie Biblioteczne w Galinach, Wojciechach, Rodnowie, Bezledach i Łabędniku.
- 8) Placówki opieki zdrowotnej:
 - a) Gminny Zakład Lecznictwa Otwartego w Galinach – w jego ramach działają Wiejskie Ośrodki Zdrowia w Galinach, Łabędniku i Bezledach oraz Ośrodek Zdrowia w Bartoszycach (przyjmuje lekarz POZ, pielęgniarka POZ i pielęgniarka szkolna),
 - b) Ośrodek Zdrowia w Wojciechach (NZOZ „OLS-MED”, przyjmuje lekarz POZ, pielęgniarka POZ i pielęgniarka szkolna),
 - c) Poradnie Stomatologiczne w Galinach i Wojciechach,
 - d) Gabinet Fizjoterapii w Bezledach.

- 9) Organizacje pozarządowe, w tym 5 ochotniczych straży pożarnych i 3 kluby sportowe (w 2023 r. na terenie Gminy Bartoszyce miało swą siedzibę 6 stowarzyszeń i 2 fundacje, działalność prowadziło 18 Kół Gospodyń Wiejskich).

Należy zaznaczyć, iż mieszkańcy gminy – będąc jednocześnie częścią społeczności powiatu bartoszyckiego – mogą korzystać z usług świadczonych przez instytucje i organizacje o ponad gminnym zasięgu działania. Szczególnego podkreślenia wymaga fakt zlokalizowania siedziby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach w kompleksie instytucji wspierających pracę na rzecz drugiego człowieka, takich jak: Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Schronisko dla Osób Bezdomnych, Dzienny Dom Pomocy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Polski Związek Niewidomych, Związek Emerytów i Rencistów, Związek Kombatancki oraz bardzo pomocny kompleks świetlicowy, które mają wpływ na zakres udzielanej pomocy przez GOPS.

W gminie funkcjonuje uchwała w sprawie funduszu sołeckiego. Sołectwa uczestniczą w wydatkowaniu budżetu.

2. Cele i priorytety strategii, zrealizowane działania, osiągnięte wskaźniki

Według założeń Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bartoszyce na lata 2016-2023, lokalna polityka społeczna zmierza do urzeczywistnienia stanu, w którym społeczność gminy będzie funkcjonować sprawnie, w sposób uwzględniający wartości i zasady demokratyczne kształtujące ład społeczny, zaś potrzeby indywidualne i zbiorowe mieszkańców będą w dostatecznym stopniu zaspokojone. Warunkiem jest kreowanie odpowiednich warunków i jakości życia mieszkańców przy ich aktywnym udziale.

Cel główny strategii:

Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców Gminy Bartoszyce

Cel główny GSRPS zostanie osiągnięty dzięki realizacji celów szczegółowych i operacyjnych, uporządkowanych w formie sześciu obszarów priorytetowych. Każdy z priorytetów zakłada wdrażanie kompleksowych instrumentów i narzędzi służących profilaktyce dysfunkcji społecznych, aktywizacji obywateli oraz całych społeczności lokalnych, a także wsparciu osób i rodzin doświadczających trudności w codziennym funkcjonowaniu.

Priorytet I. Aktywni mieszkańcy na rozwijającym się rynku pracy

Cel szczegółowy:	1. Zwiększanie aktywności oraz mobilności zawodowej mieszkańców gminy.
Cele operacyjne:	1.1. Podnoszenie motywacji ludności do podejmowania aktywności na rynku pracy.
	1.2. Rozwijanie kompetencji osobistych i społecznych, kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego potrzebnego na rynku pracy.
	1.3. Ułatwianie dostępu do rynku pracy osobom i grupom defaworyzowanym w szczególności z powodu wieku, płci lub stanu zdrowia.

	1.4. Zwiększenie możliwości godzenia obowiązków zawodowych z pełnieniem ról rodzinnych i społecznych.
	1.5. Poprawa potencjału lokalnej gospodarki do tworzenia legalnych, wysokiej jakości miejsc pracy.
	1.6. Wzmacnianie współpracy instytucjonalnej na rzecz aktywizacji zawodowej.

Priorytet I GSRPS zakłada różnorodne, kompleksowe działania służące aktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy Bartoszyce, realizowane przede wszystkim przez samorząd lokalny, instytucje rynku pracy oraz podmioty służące reintegracji społeczno-zawodowej. Szczególną rolę upatruje się przy tym w rozwoju ekonomii społecznej jako sektorze gospodarki ukierunkowanym na wyrównywanie szans zawodowych osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji oraz na łagodzenie negatywnych skutków mechanizmów rynkowych.

Wskaźniki GSRPS określone dla celu szczegółowego nr 1:		Wartość w 2023
1)	Liczba osób, które skorzystały z różnych form aktywizacji zawodowej, w tym poradnictwa zawodowego; - staże - szkolenia zawodowe lub ogólne	494 21 10
2)	Liczba osób, które podjęły zatrudnienie (w formie umów o pracę, umów cywilnoprawnych oraz samozatrudnienia – jednoosobowa działalność gospodarcza, przystąpienie do spółdzielni socjalnej) dzięki udziałowi w programach aktywizacji zawodowej ⁴	451
3)	Upowszechnianie różnych form i instrumentów ekonomii społecznej – przedstawiciele Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Bartoszycach	0
4)	Liczba dzieci do 3 roku życia, które korzystały z usług opieki w żłobkach, klubach dziecięcych lub u dziennych opiekunów	4

Opis działań zrealizowanych w 20223 roku:

Na wstępie należy wyjaśnić, iż zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są domeną instytucji rynku pracy, w tym państwowych służb zatrudnienia, instytucji szkoleniowych i agencji zatrudnienia. Na poziomie powiatu kluczowym organem jest starosta, który sprawuje zwierzchnictwo nad powiatowym urzędem pracy jako podmiotem wyspecjalizowanym w kwestii wspierania pełnego zatrudnienia oraz zwiększania mobilności osób na rynku pracy. Zadania samorządu gminnego są zaś dość ograniczone, niemniej gmina ma pewien wachlarz dostępnych działań, które może wykonywać samodzielnie albo we współpracy z PUP i innymi instytucjami rynku pracy.

⁴ We wskaźniku uwzględniono podjęcia pracy subsydiowanej, czyli miejsca pracy utworzone dzięki dofinansowaniu ze środków publicznych (Fundusz Pracy, EFS), w tym m.in. prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, w ramach bonu zatrudnieniowego oraz środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej za rok 2023.

Dane zaprezentowane w tabeli powyżej w wierszach 1 i 2 pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach, który zapewnia mieszkańcom gminy dostęp do szeregu usług (poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia) oraz instrumentów rynku pracy (m.in. staże, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, Program Aktywizacja i Integracja, bon na zasiedlenie, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy), dzięki którym mogą zwiększać swoje szanse na rynku pracy oraz podejmować różne formy zatrudnienia, włącznie z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.

Gmina Wiejska Bartoszyce w zakresie swoich zadań i kompetencji również wspiera aktywizację zawodową swoich mieszkańców. Należy w szczególności wskazać prowadzenie Klubu Integracji Społecznej w strukturze organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach. Określone ustawowo zadania Klubu dotyczą reintegracji społecznej i zawodowej klientów, są zatem dość szerokie i obejmują w szczególności:

- aktywizowanie środowiska osób bezrobotnych w kierunku podejmowania samodzielnych działań na rzecz poprawy swojej sytuacji życiowej oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia,
- nabywanie przez klientów umiejętności niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania problemów życiowych oraz wsparcie działań służących podnoszeniu statusu społecznego i materialnego,
- podnoszenie poziomu samooceny i dowartościowanie osób poprzez realizację cyklu zajęć oraz uświadomienie możliwości podejmowania działań służących zarówno zdobywaniu nowych zawodów, jak też rozpoczynania własnej działalności gospodarczej,
- zbieranie i przekazywanie informacji dotyczących możliwości podejmowania pracy,
- pomoc doradcza i informacyjna umożliwiająca rozwiązywanie codziennych życiowych problemów,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia,
- wzmacnianie integracji uczestników ze środowiskiem,
- krzewienie trzeźwości i abstynencji, profilaktyka uzależnień.

Jednym z podstawowych narzędzi aktywizacyjnych na terenie gminy Bartoszyce są prace społecznie-użyteczne. W 2023 roku na podstawie Porozumienia Nr CAZ-IRP.6800.6.5.2023.IS z dnia 31 stycznia 2023 roku pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Bartoszycach a Urzędem Gminy Bartoszyce pracami społecznie - użytecznymi objęto 61 bezrobotnych mieszkańców gminy, zaś ogólną liczbę godzin wykonywania prac społecznie-użytecznych określono na 32.060 (liczba godzin w tygodniu do przepracowania przez 1 osobę uprawnioną). Rodzaje wykonywanych prac to: porządkowanie terenów zielonych, pielęgnacja trawników i inne drobne prace związane z zagospodarowaniem terenów gminy, usuwanie śmieci w miejscach użyteczności publicznej, prace porządkowe, pomoc w pracach gospodarskich w wiejskich świetlicach i pomoc sąsiedzka poprzez zintegrowanie środowiska lokalnego i opieka nad osobami starszymi.

Podstawową formą przekazywania informacji i promocji jest strona internetowa Gminy Bartoszyce, dzięki której przedsiębiorcy lub potencjalni inwestorzy mogli odszukać informacje na temat: działek pod zabudowę, kosztów lokalnych, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (w skrócie CEIDG) oraz terenach znajdujących się w Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Aktualnie na terenie gminy znajduje się jeden obszar leżący w WMSSE – jest to Kompleks Piersele o powierzchni 21,0 ha położony przy drodze krajowej nr 51, w sąsiedztwie Międzynarodowego Przejścia Granicznego Bezledy. Informacja o możliwości pozyskania działki dla potencjalnych inwestorów znajduje się na stronie internetowej gminy, w wydzielonej zakładce "Dla inwestora". W roku 2023 przedsiębiorcy mogli skorzystać ze zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach pomocy o charakterze de minimis ale nie skorzystali ze zwolnień wynikających z uchwały. Na podstawie Uchwały Nr II/7/2014 Rady Gminy Bartoszyce z dnia 4 grudnia 2014 roku w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach pomocy o charakterze de minimis, zwolnione są od podatku od nieruchomości nowo wybudowane budynki lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, stanowiące własność przedsiębiorców podejmujących po raz pierwszy działalność gospodarczą na terenie Gminy Bartoszyce pod warunkiem zatrudnienia osób bezrobotnych i utrzymania tego zatrudnienia przez okres zwolnienia podatkowego. Innych uchwał nie podejmowano.

Przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy utworzono 6 miejsc pracy w ramach prac interwencyjnych u 5 pracodawców oraz z 4 pracodawcami podpisano umowę o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla skierowanych 6 osób bezrobotnych. Niestety porównując dane z roku 2022 widać, iż dane te uległy zmniejszeniu względem roku 2023r. Powiatowy Urząd Pracy w Bartoszycach rozpoczął realizację projektu „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie bartoszyckim cz. I” w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027. Podczas realizacji projektu pracownicy uwzględniali dostęp do poszczególnych form zarówno dla kobiet jak i mężczyzn. Jak wiadomo problemy równościowe nadal pojawiają się na drodze do znalezienia pracy.

W 2023r. uczestnikami projektu było 77 osób z gminy Bartoszyce, z czego 2 osoby uzyskały kwalifikacje zawodowe, 8 osób rozpoczęło prowadzenie działalności gospodarczej, 46 osób podjęło pracę w ramach prac interwencyjnych lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, 14 osób odbyło staż i nabyło kompetencje.

Priorytet II. Dobrze funkcjonująca rodzina, lepszy start dzieci w dorosłość

Cel szczegółowy:	2. Lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do wyzwań dorosłości.
Cele operacyjne:	2.1. Wzmacnianie kompetencji rodziców oraz prawnych opiekunów w zakresie należytej opieki i wychowania dzieci.
	2.2. Zwiększanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
	2.3. Wzmacnianie wśród dzieci i młodzieży postaw prospołecznych.
	2.4. Profesjonalizacja działań instytucji i organizacji lokalnych w ramach systemu wsparcia rodziny.

Biorąc pod uwagę, iż to właśnie rodzina jest podstawową i naturalną grupą społeczną, na której opiera się funkcjonowanie całego społeczeństwa, priorytet II GSRPS kładzie nacisk na potrzebę edukowania i wspierania rodziców, zwłaszcza tych, którzy nie radzą sobie dostatecznie ze swoimi obowiązkami. Ponadto przewiduje kreowanie atrakcyjnej oferty zajęć ukierunkowanych na wzmacnianie wśród dzieci i młodzieży odpowiednich kompetencji osobistych i społecznych, które pozwolą młodym ludziom radzić sobie z wyzwaniami współczesnego świata.

Wskaźniki GSRPS określone dla celu szczegółowego nr 2:		Wartość w 2023
1)	Liczba rodzin/osób, które skorzystały z pomocy społecznej z powodu: - bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego; - potrzeby ochrony macierzyństwa	36/113 51/268
2)	Liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w pieczy zastępczej	27
3)	Liczba asystentów rodziny zatrudnionych na terenie gminy	1
4)	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	24
5)	Liczba punktów poradnictwa rodzinnego na terenie gminy	0
6)	Liczba osób korzystających z poradnictwa	0
7)	Liczba placówek wsparcia dziennego działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej na terenie gminy	0
8)	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w placówkach wsparcia dziennego	0
9)	Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w różnych formach	208
10)	Placówki oświatowe prowadzone przez Gminę Bartoszyce w ramach wyrównywania szans edukacyjnych oraz pomocy uczniom mającym trudności w nauce oraz uzdolnionym organizują różnorodne zajęcia i udzielają wszechstronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Działalność edukacyjna i wychowawczo-opiekuńcza szkół wspierana jest dodatkowymi godzinami.	-według indywidualnych potrzeb uczniów

Opis działań zrealizowanych w 2023 roku:

Podstawowy instrument wsparcia rodzin w ramach lokalnej polityki społecznej stanowi praca socjalna. Można zdefiniować ją jako profesjonalną działalność ułatwiająca jednostkom, grupom i środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia poprzez organizowanie dostępu do systemu usług umożliwiających samodzielność życiową i godne uczestnictwo

w życiu społecznym. W 2023 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bartoszycach zatrudnionych było sześć pracowników socjalnych, którzy podejmowali (wspólnie z klientami Ośrodka) szereg działań na rzecz zapewnienia niezbędnych środków materialnych oraz godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy stanu zdrowia podopiecznych, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny, poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym, na rzecz rozwiązania problemu bezrobocia itp. Aby rodzina lub osoba lepiej radziła sobie z doświadczanymi trudnościami życiowymi, pracownicy socjalni udzielali swoim klientom porad,

przeprowadzali rozmowy motywujące, podejmowali działania interwencyjne, załatwiali sprawy skomplikowane, a także współpracowali z lokalnymi specjalistami, instytucjami i organizacjami, w tym np. uczestniczyli w grupach roboczych diagnostyczno-pomocowych w związku z prowadzoną procedurą „Niebieska Karta”.

Należy podkreślić, iż pracą socjalną są obejmowane nie tylko środowiska korzystające ze świadczeń pieniężnych i/lub niepieniężnych z pomocy społecznej, ale również rodziny doświadczające innych trudności życiowych. W 2023 roku były to łącznie 474 rodziny, w których zamieszkiwało 935 osób, przy czym wywiady środowiskowe zostały przeprowadzone przez pracowników socjalnych w 474 rodzinach. A zatem średnio na jednego pracownika socjalnego przypadało 79 środowisk objętych pracą socjalną.

Ważny element systemu wsparcia rodzin z dziećmi w Gminie Bartoszyce stanowili ponadto asystenci rodziny, zatrudniani przez GOPS. Do ich zadań należy m.in.:

- udzielanie rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, w tym w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz poszukiwania, podejmowania i utrzymania pracy zarobkowej,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

W 2023 roku wsparciem asystentów rodziny objęte zostały 24 rodziny (liczba osób ogółem 96, w tym 72 dzieci) mieszkające na terenie Gminy Bartoszyce. Jednocześnie w analizowanym okresie 27 dzieci z terenu Gminy Bartoszyce pozostawało w pieczy zastępczej. Psycholog Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach służył głównie pomocą osobom doświadczającym przemocy. Z jego wsparcia skorzystało łącznie 36 osób. Udzielono 132 porady.

Samorząd Gminy Bartoszyce ponownie przyłączył się do ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Kampania kierowana jest do dzieci, młodzieży i rodziców, poruszane są kwestie m. in. dopalaczy, alkoholu i przemocy. Zakupiono materiały profilaktyczno - edukacyjne w postaci scenariuszy dla nauczycieli do zajęć z uczniami i rodzicami oraz karty pracy do zajęć z uczniami

W priorytet II GSRPS wpisują się ponadto misja oraz cele gminnych placówek oświatowych i instytucji kultury, które w 2023 roku podjęły mnóstwo inicjatyw służących edukacji i aktywizacji dzieci, młodzieży, ich rodziców i całych rodzin. Skala jest tak duża, iż wyszczególnienie wszystkich zorganizowanych działań cyklicznych oraz pojedynczych wydarzeń, a także określenie liczby uczestników nie jest możliwe.

Ze względu na charakter niniejszego raportu opisane zostaną główne kierunki działań i przedsięwzięć realizowanych przez szkoły samorządowe.

Gminne placówki oświatowe w 2023 roku realizowały cele i zadania pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej wynikające z ustawy o systemie oświaty oraz w przepisach wydanych na jej podstawie, a także zawarte w programach wychowawczych i profilaktycznych dostosowanych do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska. Odbывало się to w ramach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-6 lat, edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III SP), drugiego etapu edukacyjnego (klasy IV-VIII SP). Placówki oświatowe prowadzone przez Gminę Bartoszyce w ramach wyrównywania szans edukacyjnych oraz pomocy uczniom mającym trudności w nauce oraz uzdolnionym organizują różnorodne zajęcia i udzielają wszechstronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Działalność edukacyjna i wychowawczo-opiekuńcza wspierana jest dodatkowymi godzinami.

Oprócz zajęć lekcyjnych określonych w podstawie programowej nauczania na każdym z wymienionych poziomów, placówki oświatowe realizowały szereg działań związanych z:

- uczestnictwem uczniów w konkursach i zawodach sportowych (na szczeblu szkolnym, gminnym, powiatowym, wojewódzkim a nawet krajowym), osiągając w tym zakresie liczne sukcesy;
- zapewnieniem uczniom możliwości korzystania z różnorodnych zajęć pozalekcyjnych służących rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień;
- upowszechnianiem wiedzy ekologicznej oraz kształtowaniem właściwych postaw wobec problemów ochrony środowiska;
- wdrażaniem programów edukacyjno-profilaktycznych adresowanych do dzieci i rodziców⁵;
- zapewnieniem uczniom opieki ze strony różnych specjalistów (współpraca placówek oświatowych z różnymi instytucjami lokalnymi, m.in. z GOPS-em, PCPR-em, Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji);
- udziałem we współorganizacji obchodów ważnych świąt narodowych i religijnych;
- pedagogizacją rodziców, czyli dążeniem do tego, aby rodzice w wychowywaniu swoich dzieci kierowali się wiedzą i umiejętnościami pedagogicznymi, a nie tylko intuicją i tradycją.

Jako ilustracja powyższych zadań posłużą przykładowe inicjatywy i projekty zrealizowane przez poszczególne placówki oświatowe. I tak :

- w Przedszkolu Gminnym w Bartoszykach dzieci uczestniczyły w terapii logopedycznej, rewalidacji;
- w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Bezledach zrealizowano np. zajęcia rewalidacyjne, logopedyczne, zajęcia artystyczne, geograficzne, SKS, zajęcia z robotyki, zajęcia szachowe, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w klasach I-III,
- w Szkole Podstawowej w Galinach zrealizowano np. zajęcia rewalidacyjne, zajęcia rozwijające zainteresowania polonistyczne, matematyczne, zajęcia wspierające rozwój

5 Więcej informacji o tej formie działań znajduje się w kolejnym podrozdziale raportu

czytelnictwa, zajęcia logopedyczne, koło geograficzne, zajęcia wspierające zainteresowania czytaniem,

- w Szkole Podstawowej w Kinkajmach dzieci uczestniczyły w zajęciach logopedycznych, zajęciach z j. polskiego, zajęciach rewalidacyjnych, zajęciach sportowych, zajęciach wokalnych, kółku artystycznym,
- w Szkole Podstawowej w Żydowie zrealizowano zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w klasach I-III i IV-VI, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w klasie I, zajęcia rozwijające zainteresowania polonistyczne, matematyczne w klasie III,
- w Szkole Podstawowej w Wojciechach zrealizowano zajęcia rozwijające kreatywność, kompetencje matematyczne i językowe, zajęcia krajoznawczo-geograficzne.

Ponadto w roku szkolnym 2022/2023 gminne placówki oświatowe zakupiły na swoje potrzeby pomoce dydaktyczne w ramach programu „Laboratoria Przyszłości” oraz inne wyposażenie biblioteki szkolnej w ramach projektu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021-2025”.

Dzięki udziałowi uczniów w różnorodnych zajęciach organizowanych przez placówki oświatowe w roku szkolnym 2022/2023 uczniowie z terenu Gminy Bartoszyce brali udział w wielu konkursach i zawodach sportowych. Gminne placówki oświatowe uczestniczyły w różnorodnych inicjatywach i programach edukacyjnych i profilaktycznych min: warsztatach dla uczniów- „Profilaktyka zdrowego żywienia”, „Bezpieczeństwo w szkole i w domu”, „Wiem, czuję, rozumiem” ,Ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy umysł”, warsztatach profilaktycznych „Bez złości mamy więcej radości”, warsztatach „Debata”, konkursie ogólnopolskim „Bezpiecznie na wsi mamy- niebezpiecznych substancji unikamy”.

Ponadto 12 maja 2023r. została uroczystie oddana do użytku sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Kinkajmach, która zapewnia uczniom realizację zajęć wychowania fizycznego oraz rekreacji ruchowej.

Istotny udział w rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji dzieci i młodzieży, a jednocześnie wychowywaniu młodego pokolenia poprzez różne formy edukacji kulturalnej, upowszechnianie tradycji i zwyczajów ludowych miało Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Bezledach. Należy jednak podkreślić, iż zajęcia warsztatowe oraz wydarzenia kulturalno-społeczne realizowane przez GCKB w Bezledach i podległych mu placówkach (4 domy kultury, 25 świetlic) adresowane były niejednokrotnie nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do rodziców, całych rodzin, a także osób starszych. Stałe formy pracy, z których korzystało 579 osób, obejmowały:

1. Zajęcia plastyczne dla dzieci- Dom Kultury z Filią Biblioteki w Wojciechach.
2. „Strefa nic nierobienia” dla dzieci i młodzieży - Dom Kultury z Filią Biblioteki w Wojciechach.
3. Zajęcia plastyczne dla dzieci - Dom Kultury z Filią Biblioteki w Łabędniku.
4. Zajęcia z tańca ludowego - Dom Kultury w Łabędniku.
5. Zajęcia teatralne- Dom Kultury z Filią Biblioteki w Łabędniku.
6. „Strefa nic nierobienia” dla dzieci i młodzieży - Dom Kultury z Filią Biblioteki w Łabędniku
7. Zajęcia plastyczne dla dzieci- Dom Kultury z Filią Biblioteki w Rodnowie

8. „Strefa nic nierobienia” dla dzieci i młodzieży - Dom Kultury z Filią Biblioteki w Rodnowie
9. Zajęcia dla dzieci – Dom Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Bezledach
10. Zajęcia jogi- Dom Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Bezledach
11. Zajęcia tańca towarzyskiego dla dorosłych- Dom Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Bezledach
12. „Poranek z książką”- Filia Biblioteki w Galinach
13. „Strefa nic nierobienia” dla dzieci i młodzieży- Filia Biblioteki w Galinach.

Możliwość korzystania z różnorodnych form aktywności sportowej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców zapewniała Gminna Hala Sportowa w Bezledach, oddana do użytku we wrześniu 2015 roku. Obiekt posiada pełnowymiarową salę sportową z trybunami, salę fitness, siłownię oraz ściankę wspinaczkową. Odbywają się tu imprezy, rozgrywki, turnieje i zajęcia cykliczne.

W dniu 27 października 2023r. w Wojciechach dokonano otwarcia po termomodernizacji Domu Kultury z Filią Biblioteczną. Budynek rozbudowano o dodatkowe pomieszczenia oraz wzbogacono jego atrakcyjność o letnią scenę, którą zlokalizowano przy elewacji frontowej budynku. Projekt ten zrealizowany został przy zaangażowaniu władz lokalnych oraz współpracy z mieszkańcami gmin, bez których nie byłoby to możliwe. Kulturalne życie lokalnej społeczności na nowo ożyje.

Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Bezledach w 2023 roku brało czynny udział w realizowaniu działań kulturalno-oświatowych we współpracy z podległymi tej jednostce Domami Kultury, Szkołami z terenu Gminy Bartoszyce, Sołtysami, świetlicami oraz z osobami indywidualnymi. Przykłady zrealizowanych działań to:

- Konkurs plastyczny „Moja Twoja Biblioteka” z okazji Dnia Bibliotekarza;
- Gminne Dyktando o „Pióro Wójta Gminy Bartoszyce”;
- „Bezpieczny Senior” spotkanie z policjantami;
- Lekcje biblioteczne kierowane do grupy przedszkolnej „Historia książki- od czasów najdawniejszych do współczesności”;
- Spektakle teatralne, konkursy, koncerty, turnieje, zajęcia fotograficzne.

Omawiając działania wpisujące się w priorytet II GSRPS, należy zaznaczyć, że szczególną uwagę poświęcono znaczeniu więzi rodzinnych, które – jak pokazują badania – są najważniejszym czynnikiem chroniącym młodych ludzi przez ryzykownymi zachowaniami i raniącymi doświadczeniami. Na terenie gminy Bartoszyce odbywają się liczne festyny rodzinne m.in. „Gminne Dni Rodziny” w miejscowości Bezledy, Pikniki sołeckie, „Gala z okazji Dnia Matki” - w miejscowości Łojdy, Międzypokoleniowy Piknik Rodzinny w miejscowości Wirwilty, Piknik „Dzień Ojca” -KGW w Osiece, Noc Świętojańska w Szylinie Wielkiej, Piknik charytatywny w Łojdach, Powitanie Lata w Sokolicy, Wiejski Piknik w Tolko, warsztaty „KGW w Krawczykach- dzieciom”.

Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Bezledach od stycznia 2023r. do 31 grudnia 2023r. podejmowało również działania on-line. Zespół gminnej telewizji „Flesz Gminy Bartoszyce” przygotował i wyemitował materiały dotyczące m.in.:

- Gali Sportów Walki w Gminnej Hali Sportowej w Bezledach
- Gminnego Jarmarku Świątecznego oraz Koncertu Kolęd
- Gali Wolontariusza 2023
- Drift Show w Bezledach
- Śniadanie Wielkanocne dla osób ubogich
- Wigilii dla osób ubogich i potrzebujących przy Urzędzie Gminy w Bartoszycach.

Ponadto istotne znaczenie dla skuteczności i efektywności działań podejmowanych na rzecz rodziny miały szkolenia, warsztaty, kursy, studia i wizyty studyjne dające możliwość nabywania i podnoszenia kompetencji zawodowych oraz poznawania dobrych praktyk przez pracowników służb społecznych oraz systemu oświaty. Kadra GOPS, członkowie GKRPA, nauczyciele uczestniczyli w różnorodnych formach kształcenia, aby podnosić jakość swojej pracy, co jest niezbędne w obliczu szybko zmieniającego się świata oraz pojawiających się nowych zagrożeń społecznych.

Priorytet III. Rodziny i społeczności lokalne wolne od dysfunkcji

Cel szczegółowy:	3. Zmniejszanie skali uzależnień, przemocy w rodzinie i innych dysfunkcji społecznych
Cele operacyjne:	3.1. Wzrost świadomości społecznej na temat różnych dysfunkcji społecznych
	3.2. Usprawnienie monitorowania środowisk zagrożonych lub już dotkniętych uzależnieniami, przemocą i innym dysfunkcjami
	3.3. Zwiększenie efektywności działań w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień
	3.4. Zmniejszanie częstości występowania oraz negatywnych skutków przemocy i kryzysów w rodzinie

Dysfunkcje społeczne dotyczą wielu różnych sytuacji i problemów, których doświadczają niektóre osoby i rodziny zamieszkujące Gminę Bartoszyce, takich jak uzależnienia od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze), uzależnienia behawioralne (np. od komputera, internetu, gier hazardowych), przemoc w rodzinie, przestępczość, demoralizacja młodzieży. Dysfunkcje niosą za sobą poważne zagrożenia dla zdrowia fizycznego i psychicznego, funkcjonowania w rodzinie oraz społeczności, dlatego też stanowią ważny obszar zainteresowania służb społecznych, sformułowany w priorytecie III GSRPS.

Wskaźniki GSRPS określone dla celu szczegółowego nr 3:		Wartość w 2023
1)	Liczba rodzin (i osób w rodzinach), które skorzystały z pomocy społecznej z powodu: - alkoholizmu - narkomanii	13/158 0
	Liczba wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec mieszkańców gminy	43

2	Liczba nowo założonych Niebieskich Kart	35
3	Liczba interwencji domowych	163
4	Liczba nadzorów kuratorskich orzeczonych przez sąd na podstawie: - kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ustawy w postępowaniu w sprawach nieletnich	21
5	Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową	0
6	Liczba zrealizowanych programów profilaktyczno -edukacyjnych w zakresie dysfunkcji społecznych	0
7	Liczba dzieci i młodzieży oraz rodziców uczestniczących w programach profilaktycznych	0
8	Liczba rodzin i osób, które skorzystały z pomocy: - psychospołecznej (rodziny/porady) - konsultacje ds. uzależnień - porady	36/132 52
9	Liczba sprawców przemocy, którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny	1

Opis działań zrealizowanych w 2023 roku:

Na podstawie zgromadzonych danych można postawić tezę, iż najczęstszą dysfunkcją społeczną w Gminie Bartoszyce jest uzależnienie od alkoholu. Kluczowe działania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi podejmowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). W 2023 roku pomoc udzielana była przede wszystkim osobom pochodzącym z rodzin z problemami alkoholowymi lub przemocą w rodzinie. Do psychologa kierowane były głównie osoby objęte procedurą „Niebieskiej Karty”, doświadczające przemocy i mające problemy z nadużywaniem alkoholu. Do Komisji wpłynęły łącznie 43 wnioski o wszczęcie postępowania w zakresie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, (złożonych przez policję 12 wniosków), GOPS (15 wniosków) oraz rodziny (16 wniosków). W stosunku do 40 osób GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień, rozumianych jako zlecenie biegłym wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz złożenie wniosku do Sądu Rejonowego w Bartoszycach o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Ponadto w ramach obowiązków służbowych przedstawiciel GKRPA podejmował sprawy związane z problemami rodzinnymi (tj. rozpoznawał zgłaszany problem, prowadził rozmowy motywacyjno-informacyjne z osobami nadużywającymi alkoholu i przejawiającymi zachowania przemocowe, motywował osoby uzależnione i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu. Na wniosek GKRPA w 2023 r. biegli sądowi wydali 37 opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Do Sądu Rejonowego w Bartoszycach zostało złożonych 40 wniosków o zobowiązanie mieszkańców gminy do podjęcia leczenia odwykowego. Do leczenia w placówkach lecznictwa odwykowego zostały zobowiązane 32 osoby. Ponadto Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydała 1 pozwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w punktach sprzedaży usytuowanych na terenie gminy Bartoszyce. W lipcu 2023r. członkowie GKRPA dokonali kontroli 6 punktów sprzedaży napojów alkoholowych na

okoliczność przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu była realizowana głównie przez NZOZ Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia „Szansa” w Bartoszycach. W 2023 r. było w niej zarejestrowanych 61 mieszkańców Gminy Bartoszyce, w tym 52 osoby uzależnione od alkoholu, 7 osób współuzależnionych, 1 osoba wykazująca picie szkodliwe i 1 osoba uzależniona od różnych środków psychoaktywnych.

Kolejny poważny problem społeczny stanowi przemoc domowa, która dość często współwystępuje z uzależnieniem od alkoholu. Jak wynika z danych Komendy Powiatowej Policji w Bartoszycach, na terenie gminy w 2023 r. miały miejsce 163 interwencje domowe. W trakcie 27 z nich funkcjonariusze policji stwierdzili przemoc domową, w tym w 15 przypadkach sprawca przemocy był pod wpływem alkoholu. Natomiast 12 spraw zakończyło się kwalifikacją z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego (znęcanie się na rodziną) i 2 postępowania zakończyły się aktem oskarżenia.

Integracją oraz koordynacją działań podejmowanych przez różne instytucje i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na poziomie gminy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z siedzibą w GOPS w Bartoszycach. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Dnia 22 czerwca 2023 r. weszły w życie przepisy ustawy z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw.

Dadzą one nowy charakter funkcjonowaniu zespołów i grup pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy. W szczególności zmienione zostały przepisy dotyczące samej procedury „Niebieskie Karty”, a także rozwiązań mających służyć poprawie sytuacji osób dotkniętych przemocą.

Dnia 28 września 2023r. weszło w życie nowe Rozporządzenie Rady Ministrów dotyczące zmian w procedurze „Niebieskie Karty”.

W ciągu 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy GOPS wpłynęło 35 Niebieskich Kart, w tym wszczynające procedury 32. Każdorazowo Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego powoływała grupę roboczą/ grupę diagnostyczną- pomocową w celu ustalenia planu działania dla konkretnego przypadku, lub też opracowania form pomocy dla rodziny objętej procedurą NK. W skład grup roboczych diagnostyczno-pomocowych wchodził przedstawiciel GOPS Bartoszyce, Komendy Powiatowej Policji w

Bartoszycach, GKRPA, a także pedagog szkolny, nauczyciel, asystent rodziny, kuratorzy sądowi oraz psycholog. Łączna liczba prowadzonych spraw wynikających z procedury Niebieskiej Karty w 2023 roku wynosiła 50, w tym 30 procedur zakończono. Ponadto 229 osób z terenu gminy Bartoszyce skorzystało z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego udzielanego przez psychologa Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W 2023 roku nie było przeprowadzanych interwencji z udziałem mieszkańców Gminy Bartoszyce. W programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w PCPR uczestniczyły 3 osoby, z czego 1 ukończyły program. Pracownicy socjalni udzielali osobom doznającym przemocy domowej wsparcia, motywowali do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc, przekazywali informacje na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje, ważny element systemu pomocy i wsparcia dla rodzin dotkniętych lub zagrożonych dysfunkcjami stanowi działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego usytuowanego w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach. Psycholog służył głównie pomocą poprzez teleporady osobom doświadczającym przemocy – z rodzin, w których prowadzona jest procedura „Niebieska Karta”. Z jego wsparcia skorzystało 36 osób, głównie uwikłanych w występowanie problemu alkoholowego i/lub przemocy domowej. Psycholog był też dużym wsparciem dla pracowników socjalnych i asystenta rodziny oraz dla pedagogów szkolnych, którzy w trudnych sytuacjach korzystali z jego profesjonalnego wsparcia. Dyżury specjalistów były pełnione w formie stacjonarnej (siedziba GOPS w Bartoszycach).

Wspomnieć też należy, iż w ramach Kampanii Przeciwko Przemocy Wobec Kobiet „Biała Wstążka w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej przeprowadzono akcję „Drzwi Otwarte” dla mieszkańców gminy Bartoszyce, którzy mogli skorzystać z pomocy specjalistów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz wsparcia rodzin.

Priorytet IV. Osoby zależne aktywnymi uczestnikami życia społecznego

Cel szczegółowy:	4. Zwiększanie uczestnictwa osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorujących w życiu społecznym
Cele operacyjne:	4.1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb wśród osób zależnych
	4.2. Poprawa dostępu osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorujących do usług zdrowotnych i socjalnych
	4.3. Zwiększanie możliwości udziału seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami w różnych formach aktywności
	4.4. Kreowanie świadomości społecznej w zakresie aktywnej i rozwojowej starości
	4.5. Wzrost integracji osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów ze środowiskiem lokalnym

Priorytet IV koncentruje się na osobach starszych, chorujących oraz osobach z niepełnosprawnościami, które ze względu na ograniczenie zdolności do samodzielnego funkcjonowania (w różnych sferach życia) wymagają stałej albo okresowej pomocy ze strony innych osób. Zakłada się bowiem, iż wszyscy mieszkańcy Gminy Bartoszyce, bez względu na wiek, płeć, stan zdrowia czy status społeczno-zawodowy powinni mieć możliwość korzystania z dóbr publicznych oraz podstawowych usług społecznych.

Wskaźniki GSRPS określone dla celu szczegółowego nr 4:		Wartość w 2023
1)	Liczba rodzin (i osób w rodzinach), które skorzystały z pomocy społecznej z powodu: - niepełnosprawności - długotrwałej lub ciężkiej choroby	138/211 60/98
2)	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi (w tym specjalistycznymi)	2
3)	Liczba osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorujących korzystających z różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej	ok. 150
4)	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	3
5)	Likwidacja barier w komunikowaniu się	2
6)	Likwidacja barier technicznych	4

Opis działań zrealizowanych w 2023 roku:

Na wstępie należy zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności od trzech lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie, podobnie przedstawia się liczba rodzin objętych wsparciem z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Zwiększyła się liczba klientów GOPS w wieku poprodukcyjnym. Trend ten związany jest głównie z procesem tzw. „starzenia się społeczeństwa”.

Jednym z podstawowych zadań gminy w zakresie wsparcia osób i rodzin, które doświadczają problemu niepełnosprawności oraz ciężkiej i/lub przewlekłej choroby są usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. Mogą one zostać przyznane osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi przyznawane są także osobom w rodzinach, gdy rodzina nie jest w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki. Zadanie w 2023 roku zlecone było do realizacji dla Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej na podstawie zlecenia udzielonego w trybie zamówień publicznych.

Można stwierdzić, że usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania są alternatywną formą wobec znacznie kosztowniejszego systemu pomocy instytucjonalnej oferowanej przez domy pomocy społecznej. Tym bardziej, że w myśl obecnie obowiązujących przepisów prawnych do zadań własnych gminy należy ponoszenie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej za osoby skierowane z danej gminy. W 2023 roku było to już 36 osób, za których pobyt Gmina Bartoszyce poniosła odpłatność w wysokości 1.504.303,69 zł. Koszty w 2023 roku uległy zwiększeniu względem roku 2022 między innymi ze względu na zwiększenie średniomiesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach w 2023 roku był realizatorem programu „Opieka wytnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych” dofinansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Opieka wytnieniowa to forma wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Jej istotą jest zapewnienie opieki osobie niesamodzielnej, dzięki czemu jej opiekun może odpocząć od codziennych obowiązków, załatwić swoje sprawy, czy skorzystać ze wsparcia w formie z poradnictwa lub nauki w zakresie pielęgnacji, czy

rehabilitacji. W roku 2023 z tej formy pomocy skorzystało 16 osób z terenu Gminy Bartoszyce, w tym 15 osób dorosłych i 1 dziecko oraz w ramach pobytu całodobowego 2 osoby. Całkowita wartość dofinansowania na pobyt dzienny-93.287,16 zł. W tym obsługi 1829,16 zł, natomiast na pobyt całodobowy-10.042,92 zł, w tym koszty usługi 196,92 zł. W roku 2023r. opieka wytchnieniowa została w pełni wykorzystana. Kolejną formą wsparcia jest usługa asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, którego głównym celem jest zapewnienie pomocy uczestnikom Programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Z usługi skorzystało 6 osób, w tym 4 osoby dorosłe oraz 2 dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności. Program finansowany jest w całości ze środków Państwowego Funduszu Solidarnościowego. Całkowity koszt programu w 2023r. wynosił: 98.291,28 zł w tym obsługa 1.927,28 zł.

Działania integrujące i aktywizujące osoby starsze zamieszkujące gminę organizuje Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Bezledach i Klub Senior + w Łabędniku.

W 2023 roku były prowadzone działania m.in.:

Dom Kultury z Filią Biblioteki w Rodnowie:

- Dzień Babci i Dziadka

Klub Senior+ w Łabędniku:

- Plener malarski

Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Bezledach:

- Bezpieczny Senior- spotkanie z policjantami, które miało na celu uświadomić seniorów, jak chronić bezpieczeństwo swoje i swoich bliskich i nie paść ofiarą oszustów
- Jubileusz Złotych Godów mieszkańców gminy Bartoszyce

Świetlica Wiejska w Kiersitach:

- Spotkanie integracyjne dla seniorów

Dom Kultury z Filią Biblioteki w Wojciechach:

- Międzynarodowy Dzień Kobiet Wiejskich.

Od maja 2021 roku funkcjonuje Klub Senior + z siedzibą w Łabędniku. Funkcjonuje on zgodnie z założeniem Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2020-2025. Został utworzony w celu integracji i aktywizacji oraz zaspakajania potrzeb kulturalnych środowiska osób starszych w Gminie Bartoszyce. Działalność klubu finansowana jest ze środków budżetu Gminy oraz Wojewody Warmińsko Mazurskiego. W 2023r. do Klubu uczęszczało 12 osób, które korzystały z różnych form wsparcia m.in: warsztatów kulinarnych, rękodzieła, muzykoterapii, zajęć z psychologiem, zajęć z instruktorem tańca, zajęć malarskich, zajęć ceramicznych, zajęć komputerowych. W Klubie Seniorzy mogli skorzystać z biblioteczki klubowej oraz internetu. Seniorzy uczestniczyli w wielu imprezach okolicznościowych oraz wyjazdach rozrywkowo – poznawczych m.in. wyjazd do Krynicy Morskiej., na Lawendowe Pola.

Należy jednocześnie wspomnieć, iż grupa 10 mieszkańców gminy posiadających orzeczenie o niepełnosprawności uczęszczała w 2023 roku na zajęcia organizowane przez Warsztaty Terapii Zajęciowej w Bartoszycach (jednostka prowadzona przez Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych SION). WTZ oferują możliwość rehabilitacji społeczno-zawodowej swoich podopiecznych m.in. w ramach pracowni artystycznej, krawieckiej, modelarskiej, komputerowej, gospodarstwa domowego, zaradności osobistej i treningu ekonomicznego. Kolejną formą wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami jest możliwość korzystania z zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy zlokalizowanym na terenie miasta Bartoszyce przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bartoszycach. Z terenu gminy Bartoszyce w zajęciach uczestniczy 5 osób. W roku 2023 łącznie 60 osób niepełnosprawnych z terenu gminy Bartoszyce skorzystało z zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny.

Należy też wspomnieć, iż mieszkańcy gminy mogli indywidualnie korzystać ze wsparcia stacji Joannitów z siedzibą w Łojdach polegającego na bezpłatnym wypożyczeniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych oraz chorych (łóżka rehabilitacyjne, wózki inwalidzkie, materace, chodziki). Sprzęt ten pochodzi z Niemiec i był przekazywany w ramach współpracy ponadnarodowej. Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach udziela wsparcia finansowego ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Karta Seniora to kolejna inicjatywa gminy dla osób w wieku 60+. W 2023r. złożono 28 wniosków o wydanie Karty Seniora. Karty otrzymują mieszkańcy bezpośrednio do domów. „Warmińsko – Mazurska Karta Seniora” ma na celu zwiększenie dostępu seniorów do usług kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, sportowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz wszelkich innych pozyskanych w ramach usług i produktów oferowanych przez Partnerów projektu. Na terenie Gminy Bartoszyce funkcjonuje usługa „Teleopieki”. Usługa ta zapewnia całodobowy dyżur Centrum Operacyjno-Alarmowego i jego gotowość do wykonania zleconych procedur po otrzymaniu „Czerwonego Sygnału Alarmowego” - urządzenia alarmowego. W 2023 roku z tej formy wsparcia skorzystało 9 osób, w tym 7 kobiet i 2 mężczyzn. Działania w ramach Teleopieki mają zapewnić bezpieczeństwo seniorom – mniej mobilnym mieszkańcom gminy Bartoszyce osobom niepełnosprawnym, którzy większość czasu spędzają w środowisku domowym i nierzadko są w nim sami. Zatem są to osoby narażone na brak pomocy w chwili nagłego zdarzenia zagrażającego ich zdrowiu i życiu.

W 2023 r. Gmina Bartoszyce kontynuowała akcję „Koperta Życia”. Akcja skierowana jest do osób przewlekle chorych, starszych, samotnych i polega na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach najważniejszych informacji o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki, kontaktach do najbliższych, danych osobowych, w tym nr pesel. Pakiet z takimi informacjami powinien być przechowywany w lodówce, czyli miejscu, które jest prawie w każdym domu i zarazem jest łatwo dostępne. W 2023 roku wydano 10 kopert życia.

Dnia 04.10.2021r. Gmina Bartoszyce podpisała umowę z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach konkursu grantowego pod nazwą „Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych” dofinansowanego z funduszy europejskich. Gmina Bartoszyce w 2023r skorzystała z grantu w wysokości 58.923.82 zł, z czego wkład własny Gminy w ramach projektu wynosił 101.204,12 zł. Projekt ten realizowany jest od kwietnia 2022 roku i obejmuje teren Gminy Bartoszyce. Polega na bezpłatnym świadczeniu usługi indywidualnego transportu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności na terenie całego województwa warmińsko-mazurskiego. Usługa ta pozwala użytkownikom na rozwój aktywności w życiu publicznym, społecznym i zawodowym oraz zapewnia dostęp do edukacji i ochrony zdrowia. Uprawnionymi do skorzystania z usług transportowych door-to-door są osoby z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, zamieszkujące na terenie gminy Bartoszyce, które ukończyły 18 rok życia, mające trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną sprawność (w tym: poruszające się na wózku, poruszające się o kulach, niewidome, słabowidzące i inne) posiadające orzeczenie o niepełnosprawności (lub równoważne), jak i osoby nie posiadające takiego orzeczenia. W okresie od stycznia 2023 roku do grudnia 2023 roku z usługi skorzystały 83 osoby.

Priorytet V. Dobre warunki materialne i mieszkaniowe

Cel szczegółowy:	5. Poprawa warunków socjalno-bytowych gospodarstw domowych.
Cele operacyjne:	5.1. Wzrost kompetencji sprzyjających samodzielności i zaradności życiowej.
	5.2. Poprawa dostępu mieszkańców do podstawowych dóbr i zasobów.
	5.3. Rozwój mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego.

Odpowiednie zaplecze materialne oraz warunki mieszkaniowe stanowią podstawę aktywności mieszkańców w różnych sferach życia. Osoby i rodziny doświadczające z różnym natężeniem ubóstwa i związanych z nim deficytów żyją często „na marginesie” społecznym oraz są zagrożone poważnymi problemami takimi jak bezdomność, uzależnienia, konflikty z prawem itp. Z tego względu priorytet V GSRPS zakłada realizację działań służących wzmocnieniu samodzielności i zaradności, a także przeciwdziałaniu skrajnym sytuacjom bytowym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.

Wskaźniki GSRPS określone dla celu szczegółowego nr 5:		Wartość w 2023
1)	Liczba rodzin (i osób w rodzinach), które skorzystały z pomocy społecznej z powodu: - ubóstwa - bezdomności	285/405 18/18
2)	Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	21
3)	Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	3
4)	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych na terenie gminy	12
5)	Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne	50

Opis działań zrealizowanych w 2023 roku:

Obejmowanie opieką środowisk znajdujących się w trudnym położeniu materialnym stanowiło jedno z głównych zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach, albowiem misją ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, od dnia 1 stycznia 2022r. roku prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776,00 zł,
- 2) osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600,00 zł.⁶

W 2023 roku GOPS przyznał świadczenia pieniężne 657 klientom (474 rodzinom, w których funkcjonowało łącznie 938 osób). Kwoty jednego rodzaju świadczenia, które trafiały do rodzin były zróżnicowane przy czym średnia kwota zasiłku okresowego finansowanego z dotacji państwa wynosiła 412,81 zł. Jak wynika ze sprawozdań GOPS kwestią społeczną dotyczącą największą liczbę rodzin korzystających ze wsparcia jest bezrobocie. Bezrobocie wpływa negatywnie na wiele sfer funkcjonowania osoby oraz jej gospodarstwa domowego, zaś w szczególności na niskie dochody oraz trudną sytuację materialną.

Do zadań własnych gminy należy udzielanie schronienia osobom, które są go pozbawione.

Zauważa się niewielki spadek problemu bezdomności w 2023 roku, który dotyczył 18 osób. Dla porównania problem ten w 2022 roku dotyczył 21 osób, w 2021 roku dotyczył 14 osób, w 2020 roku dotyczył 15 osób. Jak widać w poszczególnych latach jest on zróżnicowany.

Bezdomność dotyka zwłaszcza osoby samotne, z problemem alkoholowym, bezrobotne, często nie mające ubezpieczenia zdrowotnego oraz nie zarejestrowane w PUP. Bezdomni klienci GOPS to w większości mężczyźni niegdyś zamieszkujący na terenie miasta, lecz w wyniku zadłużeń za lokale mieszkalne eksmitowani na teren gminy, którzy po pewnym czasie trafiają do Schroniska dla Osób Bezdomnych⁷.

Do środowisk doświadczających bezrobocia, ubóstwa i bezdomności w pierwszej kolejności kierowane są różnorodne świadczenia pieniężne i rzeczowe. Należy jednak zaznaczyć, iż pomoc finansowa i materialna realizowana jest wraz z pracą socjalną, wsparciem w załatwianiu spraw socjalno-bytowych, rodzinnych, urzędowych itp., uzyskaniem odpowiednich warunków mieszkaniowych, również w ramach zasobów

⁶ Dla rodziny utrzymującej się z pracy na gospodarstwie rolnym dla potrzeb pomocy społecznej przyjmuje się, że z 1ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 345 zł

⁷ Pomoc, jaką są objęci bezdomni, to zapewnienie schronienia w Schronisku dla osób bezdomnych, posiłki, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, celowe na żywność, a także zasiłki stałe.

mieszkaniowych Gminy, poradnictwem oraz aktywizowaniem bezrobotnych klientów do podjęcia zatrudnienia. Jednym z największych wyzwań staje się praca socjalna z osobami bezdomnymi, które zazwyczaj nie chcą współpracować z GOPS w celu wyjścia z bezdomności.

W 2023 roku współpracowaliśmy z Caritasem -Oddziałem w Bartoszycach w zakresie wydawania żywności dla mieszkańców Gminy Bartoszyce w ramach rządowego programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową (FEPŻ). W ramach charytatywnej pomocy osobom najuboższym i samotnym z terenu gminy z żywności skorzystało 85 osób. Artykuły żywnościowe obejmowały: konserwa wieprzowa, makaron, powidła śliwkowe, Mleko UHT, olej, cukier.

W 2023 roku podczas świąt Bożego Narodzenia pracownicy GOPS oraz Wójt Gminy Bartoszyce przy współpracy ze Stacją Joanitów przekazali paczki żywnościowe dla 17 osób starszych i potrzebujących w ich miejscu zamieszkania z niskimi dochodami.

Kolejną formą wspierania rodzin w gminie jest Karta Dużej Rodziny, czyli system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mogą korzystać z szerokiego katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej, zakupywać tańsze książki, odzież, obuwie itp. na terenie całego kraju. W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach wydał;

- wnioski dla rodzin wielodzietnych o przyznanie karty dużej rodziny w 2023 roku – 22 wnioski
- liczba rodzin, którym wydano Karty Dużej Rodziny w 2023 roku- 172 rodziny

Liczba przyznawanych kart w 2023 roku to: 365 kart tradycyjnych i 368 kart elektronicznych.

W roku 2023 znacznie zwiększyła się liczba wydanych kart, tak jak w roku poprzednim wnioski mogli składać rodzice, których dzieci są już dorosłe.

Priorytet VI. Otoczenie społeczne sprzyjające aktywności i integracji

Cel szczegółowy:	6. Zwiększanie zaangażowania mieszkańców w życie lokalnych społeczności
Cele operacyjne:	6.1. Wzmacnianie wspólnej tożsamości i odpowiedzialności za otoczenie
	6.2. Podnoszenie świadomości w zakresie zdrowia, ekologii i bezpieczeństwa publicznego
	6.3. Wspieranie oddolnej aktywności liderów społecznych i organizacji obywatelskich
	6.4. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej oraz komunikacji pomiędzy władzami gminy a obywatelami

Priorytet VI GSRPS wskazuje, iż potrzebne jest budowanie postaw wzajemnego szacunku, podnoszenie zdolności do współpracy oraz umiejętności uczenia się, a także wzmocnianie poczucia wspólnoty, innymi słowy: dobrze rozwinięty kapitał społeczny jako potencjał norm, wartości i zachowań, tworzący podstawę relacji społecznych opartych na zaufaniu i współpracy, kreatywności, wymianie wiedzy oraz rozwojowi.

Wskaźniki GSRPS określone dla celu szczegółowego nr 6:		Wartość w 2023
1)	Liczba oddolnych inicjatyw lokalnych zrealizowanych na terenie gminy	ok. 22*
2)	Liczba uczestników oddolnych inicjatyw lokalnych	ok. 1 500*
3)	Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami	0
4)	Wartość rozliczonych środków finansowych (w zł) z budżetu gminy przeznaczonych na realizację zadań gminy przez organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	209 982,12 zł

* Na podstawie zgromadzonych danych nie da się określić precyzyjnie liczby oddolnych inicjatyw oraz liczby ich uczestników, niemniej możliwe jest wskazanie przybliżonych wartości, które obrazują skalę zrealizowanych działań.

Opis działań zrealizowanych w 2023 roku:

Ważny obszar działań służących aktywizacji i integracji społeczności gminnej stanowiła współpraca Gminy Bartoszyce z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym podmiotami ekonomii społecznej. Współpraca, której głównym celem było umacnianie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie stabilnego partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi oraz zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy Bartoszyce, dotyczyła sfery zadań publicznych wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy. Współdziałanie z organizacjami miało charakter finansowy i pozafinansowy, odbywało się w oparciu o podstawowe zasady: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Działania gminy nakierowane były w szczególności na tworzenie warunków do zwiększania aktywności społecznej, prowadzenie ciekawych i efektywnych inicjatyw na rzecz mieszkańców, a także zwiększenie udziału społeczności w rozwiązywaniu lokalnych problemów. Odpowiednie nastawienie, chęć współpracy samorządu oraz pomoc finansowa i pozafinansowa udzielana organizacjom pozarządowym pozytywnie wpływa na kontakty i wzajemne relacje z trzecim sektorem.

Urząd Gminy w Bartoszycach ogłosił konkursy ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. W wyniku ich rozstrzygnięcia podpisano 11 umów na łączną kwotę 210 000,00 zł w czterech obszarach tematycznych:

1. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – wartość dotacji 150 000,00 zł na zadania:
 - Realizacja amatorskiego programu treningowego piłki nożnej oraz uczestnictwo w rozgrywkach ligowych prowadzonych przez Warmińsko-Mazurski Związek Piłki Nożnej w Olsztynie (Klub Sportowy Wojciechy)

- Wspieranie klubów sportowych w zakresie: realizacji programów szkolenia sportowego, zakupu sprzętu sportowego, pokrywania kosztów organizowania lub uczestnictwa w zawodach, pokrycia kosztów korzystania z obiektów sportowych dla celów szkolenia sportowego (Gminny Klub Sportowy „Granica” Bezledy)
 - Zorganizowanie turnieju piłki nożnej dla dzieci (Gminny Klub Sportowy „Granica Bezledy”)
 - Zorganizowanie turnieju piłki nożnej dla dzieci w wieku 8-10 lat oraz dla dzieci w wieku 11-13 lat (Gminny Klub Sportowy „Granica” Bezledy)
 - W małej gminie sport nie zginie- realizacja zajęć i treningów sportowych (Wielosekcyjny Klub Sportowy „Promyk”)
2. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego – 9982,12 zł na zadania:
- Stowarzyszenie „Jak nie my to kto” w Sokolicy (świątlica)
3. Promocja i ochrona zdrowia – 30 000,00 zł na zadania:
- Stowarzyszenie „Mali Wielcy Ratownicy” – Pierwsza pomoc w Ochotniczych Strażach Pożarnych w Gminie Bartoszyce
 - Fundacja na rzecz Zdrowia- „Badania profilaktyczne mieszkańców Gminy Bartoszyce „Kobieto bądź świadoma zgłoś się na badania USG piersi, Mężczyzno bądź świadomy zgłoś się na badania USG jamy brzusznej z oceną prostaty, Kobieto Mężczyzno skorzystaj z badań USG tarczycy.
4. Ekologia i Ochrona Zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego – 20 000,00 zł na zadania:
- Fundacja Niechcianych Zwierząt- Ochrona zwierząt- zmniejszenie populacji kotów wolno żyjących.
 - Stowarzyszenie BartKot- zapobieganie bezdomności zwierząt poprzez zabiegi sterylizacji/kastracji.

Przyznane dofinansowania zostały rozliczone zgodnie z zawartymi umowami. W ramach projektów realizowane były m. in. zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych, warsztaty szycia i rękodzieła, wśród mieszkańców promowano zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, badań profilaktycznych dla kobiet i mężczyzn.

Wartością dodatnią jest wzrost świadomości mieszkańców na temat liczby działań służących integracji środowiska lokalnego oraz wspieranie lokalnych liderów.

Z kolei współpraca niefinansowa samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi realizowana była poprzez:

- pomoc w organizowaniu imprez otwartych dla mieszkańców;
- konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych, w tym projektu „Programu współpracy z organizacjami oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym podmiotami ekonomii społecznej w 2023 r.” ;
- pomoc w pisaniu i realizowaniu wniosków dofinansowanych ze środków zewnętrznych. - promocję działań organizacji pozarządowych;

- organizowanie spotkań podnoszących kompetencje sektora pozarządowego, lokalnych liderów i organizacji;
- wsparcie merytoryczne przy zakładaniu organizacji.

Działania gminy ukierunkowane były w szczególności na tworzenie warunków do zwiększania aktywności społecznej, prowadzenie ciekawych i efektywnych inicjatyw na rzecz mieszkańców a także zwiększenie udziału społeczności w rozwiązywaniu lokalnych problemów. Odpowiednie nastawienie, chęć współpracy samorządu oraz pomoc finansowa i pozafinansowa udzielana organizacjom pozarządowym pozytywnie wpływa na kontakty i wzajemne relacje z trzecim sektorem.

Nadal dla Gminy, w kontekście współpracy z podmiotami, priorytetem jest zlecenie realizacji zadań będących odpowiedzią na realne potrzeby lokalnej społeczności oraz służących rozwiązaniu istniejących problemów. Za konieczne uważa się stałe monitorowanie obszaru współpracy Gminy z podmiotami, pogłębianie dialogu oraz wdrażanie działań zachęcających podmioty do identyfikacji potrzeb lokalnej społeczności, m. in. poprzez zwiększenie zaangażowania podmiotów w proces konsultacji rozwiązań w obszarach ich statutowej działalności.

Duże znaczenie miała pomoc polegająca na udostępnianiu zasobów lokalowych gminy. W szczególności domy kultury oraz świetlice wiejskie udostępniane były różnym organizacjom pozarządowym, grupom nieformalnym i mieszkańcom sołectw, zaś w ramach prowadzonej współpracy placówki kultury były niejednokrotnie współorganizatorami imprez.

Należy również wspomnieć o konkursie „Czysta i Estetyczna Wieś Gminy Bartoszyce 2023”. Konkurs, jak co roku, cieszył się dużą popularnością. Udział w rywalizacji wzięło kilkanaście miejscowości, których mieszkańcy włożyli mnóstwo wysiłku w poprawę estetyki ich wsi.

Współpraca międzynarodowa jest ważnym elementem strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Bartoszyce. Realizując misje współpracy międzynarodowej, mamy okazję skorzystać z doświadczeń regionów europejskich. Duże znaczenie ma transfer dobrych praktyk w dziedzinie autonomii, lokalnej demokracji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Polityka zagraniczna województwa warmińsko-mazurskiego umożliwia nawiązywanie kontaktów za granicą i korzystanie z doświadczeń innych krajów.

Gmina Bartoszyce od 2021r. realizuje projekt „Nasi ponownie połączeni seniorzy” w ramach programu Erasmus+ Komisji Europejskiej. Projekt ten ma na celu identyfikację najlepszych sposobów wspierania osób starszych, które znajdują się w domach pomocy społecznej lub są zagrożone izolacją. Projekt dąży do znalezienia rozwiązań umożliwiających reintegrację seniorów w normalny rytm życia społecznego, poprawę zdrowia psychicznego i fizycznego oraz przygotowanie na przyszłe sytuacje kryzysowe, takie jak pandemia czy kataklizm.

We wrześniu 2023r. wizyta odbyła się w rumuńskiej miejscowości Avrig. Celem wizyty było wzbogacenie i poprawa efektywności projektu poprzez zwiększenie wiedzy i doświadczenia uczestników na temat obcych kultur i praktyk społecznych. Wizyta delegacji z Gminy Bartoszyce w Rumunii miała pozytywny wpływ na seniorów i społeczność lokalną.

3. Podsumowanie raportu: wnioski i rekomendacje

Dokonana analiza wskaźników oraz działań zrealizowanych w 2023 roku pozwala stwierdzić, że w ramach poszczególnych priorytetów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Bartoszyce na lata 2016-2023 założone kierunki działań były systematycznie realizowane i wskazują kontynuację dotychczasowych działań, a w szczególności:

- zmniejsza się skala problemów społecznych szacowana na podstawie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, natomiast osoby i rodziny ich doświadczające uzyskują specjalistyczną pomoc;
- zmiana ulega sytuacja na lokalnym rynku pracy wyrażająca się w liczbie osób znajdujących zatrudnienie oraz liczbie bezrobotnych;
- nie uległa zmniejszeniu aktywność obywateli oraz lokalnych inicjatyw, które mieszkańcy dotychczas realizowali, bądź w nich współuczestniczyli, działając na rzecz dobra wspólnego – wsi, sołectwa, gminy lub określonej grupy społecznej;
- rodziny zamieszkujące gminę współuczestniczą w jej życiu społecznym oraz wykorzystują dane im możliwości kształtowania swoich wewnętrznych relacji oraz budowania wartości;
- samorząd lokalny wykazuje postawę otwartości obywateli angażując się w inicjatywy służące rozwojowi społecznemu.

Jednocześnie niepokojący może być rosnący odsetek rodzin korzystających długotrwale z pomocy społecznej oraz nadal znacząca liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bartoszycach jako osoby bezrobotne oraz pracujące bez umowy o pracę często wykonując prace dorywcze. Ponadto pomimo aktywności, którą przejawia wiele społeczności lokalnych (można nawet mówić o ożywieniu niektórych miejscowości), nadal znaczna grupa mieszkańców wykazuje bierną i roszceniową postawę, skupia się wyłącznie na sprawach prywatnych oraz nie jest zainteresowana działaniami wspólnotowymi. Ewentualnie uczestniczy w życiu swojego sołectwa jako odbiorcy działań proponowanych im przez instytucje gminne czy organizacje pozarządowe.

Dane ilościowe oraz doświadczenia pracowników służb społecznych mogą wskazywać, iż poprawiająca się sytuacja materialna wielu rodzin (stanowiąca m. in. efekt Programu „Rodzina 800+” oraz nieco lepszej sytuacji na rynku pracy) nie zawsze idzie w parze z większym uczestnictwem w życiu społecznym oraz wzmocnieniem kapitału życiowego, który umożliwia radzenie sobie z problemami żywymi. Dlatego też, na podstawie wyników monitoringu realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2023 roku sformułowano następujące szczegółowe wnioski i zalecenia:

- 1) Działając zgodnie z zasadą: „Jeżeli coś działa, rób tego więcej”, należy kontynuować oraz rozwijać skuteczne metody pracy z rodzinami. Zaleca się intensyfikację oddziaływań profilaktycznych, interwencyjnych oraz wspierających rodziny (zwłaszcza te doświadczające lub zagrożone dysfunkcjami) mających na celu pozostanie dzieci w ich naturalnym środowisku – rodzinie dziecka, lub powrotu dziecka do domu rodzinnego. Z tego względu w kolejnych latach wdrażania GSRPS, oprócz zapewnienia pracy socjalnej

jako podstawowego instrumentu pomocy społecznej niezbędne będzie utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny oraz dalsze zatrudnianie specjalistów w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym. Ważne będzie również doskonalenie i poszerzenie współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji publicznych oraz organizacji społecznych mających kontakt z dzieckiem i jego rodziną. Jednocześnie, w zależności od możliwości pozyskania dodatkowych środków pomocowych, powinny być uruchamiane programy umożliwiające dostęp do szerszego zakresu usług specjalistycznych.

- 2) Jak pokazują przeprowadzone analizy, edukacja społeczna z zakresu profilaktyki uzależnień, zdrowego stylu życia oraz ekologii jest tym obszarem GSRPS, który instytucje gminne oraz lokalni partnerzy bardzo chętnie podejmowali w codziennej pracy. Zaowocowało to dużą liczbą inicjatyw, z których skorzystała znaczna liczba mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzież oraz ich rodzice. Działania tego typu powinny być kontynuowane, ponieważ zagrożenia związane z substancjami psychoaktywnymi, dostępem do internetu czy niewłaściwym stylem życia są wciąż aktualne. Zasadne wydaje się przy tym identyfikowanie nowych grup adresatów programów profilaktycznych, w niedostatecznym stopniu objętych dotychczasowymi działaniami oraz docieranie do nich z zastosowaniem adekwatnych kanałów komunikacyjnych. Jednocześnie należy podkreślić potrzebę wzmocnienia edukacji społecznej w zakresie wiedzy prawnej i ekonomicznej, ponieważ jest to kierunek działań przewidziany w GSRPS. Jak można zaobserwować nauczanie zdalne pogorszyło kondycję psychiczną i fizyczną dzieci i młodzieży.
- 3) Większy nacisk należy położyć na kompleksową aktywizację społeczno-zawodową osób doświadczających największych trudności w codziennym funkcjonowaniu. Bezrobocie wśród mieszkańców Gminy Bartoszyce wykazuje tendencję spadkową, co stanowi odzwierciedlenie sytuacji na krajowym i regionalnym rynku pracy. Warto jednak wskazać, że zmniejszanie się jego rozmiarów wiąże się przede wszystkim z szybką aktywizacją osób, które mają największe szanse na podjęcie zatrudnienia, tj. mobilnych, dysponujących odpowiednim wykształceniem i kompetencjami, młodych, zdrowych. Nie zmienia to jednak sytuacji osób, które ze względu na różnorodne bariery, takie jak np. niepełnosprawność, wiek, brak wykształcenia i doświadczenia zawodowego, niższy potencjał intelektualny, a także prezentowane postawy i wykształcone nawyki (np. roszczeniowość, wyuczona bezradność), są najbardziej zagrożone długotrwałym bezrobociem i biernością społeczną. Przestrzenią aktywizacji tych osób na pewno jest Klub Integracji Społecznej, którego działania należałoby wzmocnić w kierunku wieloaspektowej aktywizacji osób oddalonych od rynku pracy, w tym w szczególności poprzez wykorzystanie instrumentów ekonomii społecznej jako rozwiązań dedykowanych osobom marginalizowanym na rynku pracy⁸.

⁸ Szansą w tym zakresie może być podjęcie współpracy z Inkubatorem Przedsiębiorczości Społecznej w Bartoszycach działającym w strukturze Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie, który rozpoczął pracę w październiku 2016 roku.

- 4) W związku z postępującym procesem *starzenia się społeczeństwa* w kolejnych latach realizacji strategii należy kłaść większy niż dotychczas nacisk na rozwój różnorodnych form aktywności osób starszych (w szczególności poprzez aktywizację edukacyjną, zdrowotną, kulturalną, sportowo-rekreacyjną oraz społeczną). Istotne jest stworzenie przestrzeni rozwoju inicjatyw senioralnych oraz międzypokoleniowych, nastawionych nie tylko na odbiór przez osoby starsze, ale aktywnie ich włączających w proces planowania i realizacji. Działania w tym zakresie mogłyby pójść w kierunku utworzenia kolejnych klubów seniora, skupiających osoby starsze z terenu gminy, które za pomocą własnych zasobów oraz środków zewnętrznych w miarę samodzielnie mogłyby organizować własną działalność. W tym celu ważna jest promocja wolontariatu wewnątrz i międzypokoleniowego, inicjatywy akcentujące integrację międzypokoleniową oraz zachęcanie seniorów do aktywności od możliwie najwcześniejszego momentu przejścia na emeryturę.
- 5) Gmina Bartoszyce dysponuje dużym potencjałem społecznym, wyrażającym się w aktywności jej mieszkańców, działalności organizacji pozarządowych oraz ich otwartości na realizowane przedsięwzięcia. Zdaniem członków zespołu zadaniowego ds. wdrażania i monitoringu GSRPS, potencjał społeczny może stać się podstawą dla całościowego rozwoju gminy zaprogramowanego w Strategii Rozwoju Gminy Bartoszyce na lata 2016-2023. Kluczowe znaczenie będzie jednak miało dalsze aktywizowanie i włączanie mieszkańców w inicjatywy skierowane na rzecz lokalnego środowiska, zwłaszcza w społecznościach bardziej biernych i skonfliktowanych.
- 6) Należy podkreślić, iż Gmina Bartoszyce jest jedną z większych jednostek samorządu terytorialnego, zaś jej sieć osadnicza składa się z ponad 100 miejscowości skupionych w 32 sołectwach. Sieć placówek oświatowych, instytucji kultury oraz ośrodków zdrowia na terenie gminy pozwala zapewnić ludności dostęp do podstawowych usług społecznych. Jednakże mieszkańcy mniejszych i bardziej peryferyjnie położonych miejscowości (poza głównymi szlakami komunikacyjnymi), zwłaszcza osoby starsze, niepełnosprawne, nie posiadające własnego środka transportu mogą odczuwać trudności w dotarciu do instytucji świadczących różnego rodzaju usługi oraz pomoc i wsparcie. Dlatego też istotnego znaczenia nabiera zaktywizowanie biernych społeczności. Lista miejsc, w których w 2023 roku realizowane były działania społeczne zawiera kilkanaście sołectw. Należałoby w latach przyszłych tę grupę poszerzyć, aby w większej liczbie lokalizacji odbywały się wartościowe inicjatywy ukierunkowane na wykorzystanie oraz pomnażanie lokalnych zasobów. W tym celu należałoby animować dialog i współpracę pomiędzy mieszkańcami, organizacjami i samorządem, wzmacniać rolę lokalnych liderów (sołtysów, członków rad radnych sołeckich, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz mieszkańców angażujących się lub chcących się zaangażować w życie lokalnej społeczności), włączać przedstawicieli różnych środowisk w prace zespołów zadaniowych i opiniotwórczych. Niezbędne może okazać się również stopniowe zwiększanie środków finansowych w budżecie gminy przeznaczonych na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

7) Ciągłego rozwoju wymaga infrastruktura społeczna na terenie Gminy Bartoszyce. Istotne jest to, że jest ona modernizowana i dostosowywana do potrzeb mieszkańców – w 2023 roku poczyniono szereg inwestycji w gminnych placówkach oświatowych oraz instytucjach kultury. Jednak ze względu na dynamikę sytuacji społecznej należy ustawicznie ją monitorować i planować inwestycje umożliwiające wielofunkcyjne wykorzystanie obiektów ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych. Kulturalne życie lokalnej społeczności to wzór, który pokazuje jak wymierne korzyści płyną z inwestowania w ludzi, jak ważne jest realizowanie małych i dużych projektów z nimi i dla nich.

Należy nadmienić, że Gmina Bartoszyce czyni starania w pozyskiwaniu środków finansowych na rozwój inwestycji i usług w każdym jej aspekcie. Dzięki środkom finansowym pozyskiwanym z zewnątrz jest możliwość powiększenia zakresu działań całej gminy. Rozwój gminy ma zasadniczy wpływ na jakość życia mieszkańców oraz rozwój obszarów wiejskich.

Analiza danych zawartych w raporcie pozwala uznać, że działania realizowane w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych w wymierny sposób przekładają się na poprawę standardów życia Gminy wiejskiej Bartoszyce. Integracja działań różnych podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej pozwala na lepsze ukierunkowanie wsparcia dla osób potrzebujących niewątpliwie poprawiając jakość życia mieszkańców oraz umożliwia interdyscyplinarnie łączyć specjalistów z różnych dziedzin.

DYREKTOR
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bartoszycach

Katarzyna Pawłowicz